

ՏԱՄԱՆԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄԱՍԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կէս տարեկանը 6 ռուբլ:
Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:
Օտարադպրոցներ գիտում են ուղղակի
Тифлис. Редакция «Маск»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդհանուր է ամեն լեզուով:
Յայտարարութիւնները համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԳԻՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ փոփոխել: Նա-
մակ Հին-Նախնական: Նամակ Մոսկովայից: Ներ-
քին լուրեր: ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Արտաքին
լուրեր: ԽԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ: ՀԱՆՈՒՄԻՆԵՐ: Մար-
ցիկա կամ առակ բազմի մասին:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՓՈԹԻՒՅ

Յունիսի 15-ին

Ամեն հասարակութիւն կարող է ամենից աւելի
պարտնաւոր իր անդամներին պարտաճանաչութեամբ,
որոնք չեն խնայում ընդհանրութեան համար թէ ի-
րանց նկատման և թէ ֆիզիկական կարողութիւնը:
Տարադպրոցներ մեր մէջ այդ տեսակները այնքան
քիչ են, որ նրանց կարելի է մասնակցութիւն հաշուել:

Սոցիալից մէկն էլ է գնդապետ Ալեքսանդր Մե-
լիք-Հալապեան: Պարտն ուղարկել է Եջմիածին
ձեռնարանի 9-րդ լսարանից աւարտած Սարգիս
Տէր-Պարթևիւնեանին արտասահման, գերմանիա,
իր ուսման ընթացքը կատարելագործելու նպա-
տով, սահմանելով նրան տարեկան 840 ռուբլ:
Նա իր որդեգրի երկու տարեկան մնումը, այն է
1680 ռուբլ գումարը կանխիկ գնելով տեղիս բան-
կում, լիակատար իրաւունք տուել Տէր-Պարթևի-
ւնեանին այս նշանակած գումարին, որչափ կամե-
նում է, ծախել, աւելացնել կամ իրարմանակ
Տէր-Պարթևիւնեանի սեփականութիւն է: Նոյնպէս
ապահովացնում է և նրա երրորդ տարին: Պ. Մե-
լիք-Հալապեան միայն այն պայման է դրել իր
հաշուով ուղարկված երիտասարդին, որ սա վերա-
դարձած ժամանակ պարտաւորվի հայոց ուսում-
նարաններին միմուտ, ինչպէս հարկաւոր կը լինի,
մասնակարգել ուսումը ձեռնառն և չափաւոր ու-
ճիկով և ոչ թէ Սանատարեանի որդեգիրներին նը-
ման համաձայնվելը դատաւորութիւն անել միայն
այն պայմանով, որ 5,000 կամ 6,000 ռուբլ ու-
ճիկ ստանաւ:

Լսում եմ որ պ. Սանատարեան ինքն շատ
զոքահ է այդ տեսակ որդեգիրներին և կամենում
է նրանց թիւը պակասեցնել:

Պ. Մելիք-Հալապեան ունի այժմ երեք որդեգիր
և մի որդեգրուհի, պահպանում է իր հաշուով մի
զարկը Չխար գիւղում, ապում է իր հաշուով դա-
նակ ստանալ:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԱՐՑԵԼԼԱ

կամ

ԱՌԱԿ ԲԱՂԴԻ ՄԱՍԻՆ

(Ձախէր Մարտի)

Մարցէլայի նամակը իր ամուսնուն

Այն ժամանակից, որ դու այստեղ չես, ես
ամեն բան մի-տեսակ շտապով և անհանգստու-
թեամբ եմ շինում: Ես յարձակումն գործելի ամ-
բարտակի վրա և նորոգելի դէպի Ստամբուլ տա-
նող հին ճանապարհը, կտրել տուելի կաղնի ծա-
ռերը և փոփոխակի վազում եմ երբեմն անտառը,
երբեմն դաշտը և դատարանները, մինչև անգամ
չուկա գնացի և այդ բոլորը անում եմ միայն
այն պատճառով, որ չը մտածեմ քո մասին, բայց
այնու ամենայնիւ դու միշտ մտքումս ես: Ինչից
է այդ բոլոր անհանգստութիւնը: Ես միայն այն
ժամանակն եմ զգում, թէ որքան սիրում եմ քեզ,
կը որ չեմ տեսնում քեզ:

Ներկայիս քեզ, որ ամբողջում օձեր յայտն-
վեցան, ինձ թվում է որ դրանք մեր ընտանի օ-

նազան հեղինակութիւններ: Այժմ նա հրաւիրում
է մեր կեանքի պայմաններին լաւ ծանօթ բժշ-
կներին ուսումնասիրել ժողովրդի առողջական պայ-
մանները և կարգել բժշկական-առողջապահական
մի հեղինակութիւն մատչելի, ժողովրդական հայե-
րէն լեզուով, որ ինքն կամենում է ապագայի տալ
իր հաշուով և աղքատ հայ ընտանիքներին ձրի
բաժանել:

Աւելորդ չի լինի այստեղ յիշել որ պ. պ. Մի-
քայէլ Արամեանց և Անտոն Փանանեանց նոյնպէս
յանձն են առել Ներսիսեան դպրոցում աւար-
տած աշակերտներին մի մի որդեգիր ունենալ
արտասահմանում: Չէ կարելի նրանց էլ չնորհա-
կալութիւն չը յայտնել:

Գ. քահ. Գնունի

ՆԱՄԱԿ ՀԻՆ-ՆԱԽԻՋԵՒԱՆԵՅ

Յունիսի 15-ին

Կարգաւոր ձեր լրագրի 85 համարում Շուշուց
գրված Կարապետ-բէկ Մէլիք-Փարսադանեան Օր-
բեկեանին նամակը, որով նա իրան ժա-
ռանդ է ճանաչում Օրբեկեանց ցեղին և իրան
պատկանել է համարում ժամ-ժակ Օրբե-
կեանցի թողած 70 միլիոն ժառանգութիւնը,
իր խօսքերի հաստատութեան համար բերելով
զանգեղուցից վկայութիւնները և Կաւթի-բէկի
պատմութիւնը, — ես ինձ պարտաւոր եմ համա-
րում յայտնել, որ պ. Մելիք-Փարսադանեան Օր-
բեկեանցի կողմից բերած այդ վկայութիւնները
չեն կարող հաստատել նրա Օրբեկեանց իսկական
ցեղին ժառանգ լինելը, այլ նա այնպիսի վկա-
յութիւններ պիտի բերի, որոնք հաստատված լի-
նէին վաւերական ֆերմաներով, որոնք տուած
լինէին պարսից շահերից: Կարգաւոր «Մշակի»
№ 62 մէջ «Վազմա» լրագրից արտատպված լու-
րը, թէ Ֆաթալի-շահը դաւով երևան, իր հետ տա-
րել է ժամ-ժակ Օրբեկեանցին, իսկ թէ սա զանգե-
ղուցի է եղել, թէ որտեղացի, — ոչինչ գրված
չէ: Եւ նա չէր կարող ոչ զանգեղուցի, ոչ էլ
չուշեցի լինել, քանի որ Չանգեղուցն ու Շուշին
ոչ երևանի նահանգումն են, ոչ էլ մօտ են Երե-
ւանին, այլ նա կը լինէր Հին-Նախնականցի
և մեր ցեղից, որ Նախնականում նստելով, տիրում
են որպէս իրանց սեփականութիւն, Ամաղի և
Կարմիր-վանք իր գիւղով: Նոյն վանքի արձանա-
գրութիւնները կարող են հաստատ վկայ լինել
որ մենք ենք պատկանում Օրբեկեանց ցեղին և

ձերն են, որոնք Յօլուրդից եկել են իմ ետեից:
Նորա ընտելութիւն հաստատելին այն սեփականում,
որտեղ զանաւորներ է զրկած, և ինչպէս երե-
ւում է, սիրում են երաժշտութիւն: Հէնց որ ես
սկսում եմ ամէկ, նորա դուրս են ստորում և ջըր-
մուսնադուրեմը լսում են ինձ, իսկ երբ Բաբեթան
է սկսում ամէկ, նրանք սողալով հեռանում են
իրանց բները: Մեր նշանաւորում միմեք են յայտն-
վել, բայց ես ձեռք չեմ տալի նրանց, դրանք
այնպէս փոքրիկ ծիծաղելի փոքրիկ դասներ են,
նրանք այնպէս վտանգ են դարձել, որ հէնց որ
պատկում եմ անկողնում, իսկոյն սկսում են ու-
նակում վազվել: Ես գրում եմ նրանց առաջ
փշրանքներ կամ շաքարի փոքրիկ կտորներ, և
նորերումս նրանցից մէկը բարձրացել մտել էր
բարձիս տակ:

«Տուլալեան համայնքի տանտերերից մէկը,
Պիլաշի, եկաւ և զանգաւորում էր վատ ժամա-
նակների վրա, մեծ ջեւա հասցրին նրան երաշ-
տութիւնը, կարկուտը և անասունների մահը,
նրա հողը ծախու էր նշանակված 117 գուլթն
ապաւորի համար: Խեղճ ծերունին դառնապէս
լաց էր լինում: Ես գրաւորակց հանգիստ փողը
տուելի նրան այն, ինչ որ նրան հարկաւոր էր:
Նա լաւ մարդ է, և ես երաշխաւորում եմ, որ
նա կը վերադարձնի իր պարտը:
«Երեւակայի քեզ, որ Սաշան մի ժամանակից

նոյն իսկ գերեզմանաքարերը վկայում են որ մենք
Օրբեկեանց ցեղին ենք պատկանում: Ես իմ ժա-
ռանդ լինելը Օրբեկեանց ցեղին ոչ թէ հաստա-
կութեան վկայութեամբ եմ հաստատում, այլ ու-
նեմ նոյն իսկ Ֆաթալի-Շահից երկու ֆերմաների,
ստորագրված իր ձեռքով և վաւերացրած իր կնի-
քով և դարձեալ ստորագրված Շահի 15 նախա-
բարներով, վաւերացրած նրանց կնիքներով: Նրի-
րոր ֆերման ունեւ Արաւ—Միլլապայի, պարսից
հիշրէթի 1232 թվին գրված, երրորդ ֆերման
1103 թվին և չորրորդ 1156 թվին: Այդ բոլորը
հաստատում է մեր ժառանգ լինելը Օրբեկեանց
ցեղին: Մինչև ձեր լրագրի № 62 կարգաւոր չը գի-
տէի որ ժամ-ժակ Օրբեկեանց կտակ է 70 մի-
լիոն Օրբեկեանց ցեղին, եթէ ոչ ես վաղորդ ա-
ռաջարկած կը լինէի իմ ֆերմաներու և ստացած
կը լինէի իմ ժառանգութեան, կտակված իմ տոհ-
մից: Եւ այդպիսով դադարած կը լինէի ամեն տե-
սակ սուտ վէճերի բացելը և իրան Օրբեկեանց
կոչելը: Ես արդէն պարտաւոր եմ ուր հարկն է
նեղկայացնել իմ զօրութեանս 70 միլիոն ռուբլ
ժառանգութիւն ստանալու համար: Իսկ եթէ պ.
Մելիք-Փարսադանեանց կառավարիչ այնպիսի ֆեր-
մաներ, ինչպէս և մենք ունենք, այն ժամանակ
նա էլ կարող է մեզ հետ իրեն ժառանգ լինել,
եթէ ոչ, զանգեղուցից լուր վկայութեամբ չէ կա-
րող ճանաչվել ժառանգ Օրբեկեանց ցեղին և իսկ
մեր ժառանգութիւնը:

Սարգիս քահ. Օրբեկեանց

ՆԱՄԱԿ ՄՈՍԿՎԱՅԵՅ

Յունիսի 11-ին

Երկու տարի շարունակ յաճախելով Մոսկովայի
հայոց եկեղեցին, եւ չափազանց ուրախ եմ, որ
նա միշտ, չնորհիւ իր դործունեայ երէցիներն պ.
Մել. Գ. Փանանեանց արժեքութեան, պահպանվում
է մաքուր և շքեղ կերպով: Նորա մէջ տիրող
կարգ ու կանոնը օրինակելի են: Երանի թէ Ս.
Պետրոսբուրգի և գաւառական մեր միւս եկեղեցի-
ները վայելէին Մոսկովայի եկեղեցու պայծառու-
թիւնը: Մակայն այստեղ էլ, ինչպէս և ուրիշ հայա-
բնակ քաղաքներում, մի դարեւոր պակասութիւն
կայ. դա՛ վայելուչ երեւոյթի խմբի բացակայու-
թիւնն է: Մինչև այժմ ինձ չը յաջողվեցաւ մեր
եկեղեցիներում փողը ի շատեւ ակտիվել: Երեւոյց-
դութիւն լսելու: Ես պատահել եմ միայն աւելապէս
սօլ ի տն եւ, որոնց իւրաքանչիւրը երգում է,
ըստ երկոյթին, ի հին աւուրց աւանգած եղանա-

խիտ ժրջանութեամբ գրում է. այսօր ես նա-
յում էի, թէ որպիսի կատարեալ ծիծաղելի եւ աւա-
րում նա արտագրում էր վայելչադրութեան օրի-
նակները, երբ ես հարցրի նրան, ինչի համար
նա այժմ այդքան շատ է գրում, նա շատ ծանր
պատասխանեց. եւ կամենում եմ սովորել շուտով
նամակներ գրել:—Ո՛ւմն ես կամենում դու նա-
մակներ գրել:—Ո՛ւմն պէտք է գրեմ, եթէ ոչ
հօրս:

«Երէկ գիշեր ես յանկարծ դարձնեցայ և կան-
չեցի քեզ, բայց որովհետեւ պատասխան չը կար,
այդ պատճառով ես այնպէս վախեցայ, որ սկը-
սեցի լալ: Ո՛հ որքան ճանձարելի է միայնակ ընել:
Արի շուտով. քո կնիք, փոքրիկ կատուի նման
սիրահարված է քեզ վրա. արի, իմ սիրելի կա-
տուիկ, ես միայն այն ժամանակ կը հանգստա-
նամ, երբ ձեռքերումս կը բռնեմ իմ կատուիկի
զուլը և երբ ես կը կարողանամ համբուրել նրան
այնպէս, որ նրա մօրեքը կեղծել իմ դէմը:
«Ամենքը ողջունում են քեզ, մանաւանդ Բաբե-
թան. երեխայքը առողջ են և Սաշան ժրջան
սովորում է:»

«Կրկին դու չը կաս: Ես մտածեցի քո բացա-
կալութեան ժամանակ քեզ համար ծխախոտի մի
քանակ կարել, բայց յետոյ աւելի լաւ համարեցի
Բէտհովէնի նոր սօնատա սովորել քեզ համար:
«Ես պէտք է մի քանի բան խոստովանվեմ

կով: Երեւոյցդութեան որպիսութիւնը վերջին դէպ-
քում կտխեալ է սօլխաթի ձայնից և երգելու չնոր-
հից. եթէ նա հարուստ է ի բնէ այս երկու յատ-
կութիւններով, մարդս պատրաստ է հոգեւայլու-
թեամբ լսել սուրբ պատարագը. հակառակ դէպ-
քում խոնարհաբար կը խնդրենք անընդունակ սօ-
լխաթից աղատել մեզ իրանց չարանաւոր դա-
ւալիներէն:

Բայց խօսեցք մեր Մոսկովայի եկեղեցու վրա:
Այստեղ Լ. ձեռնարանի աշակերտներին կազմված
մի երեւոյթի խումբ կայ, որ տեղիս յարգելի հ.
Յարութեան Պապովանցի ղեկավարութեամբ ամե-
նայն կերակի օրերը անխնայ կերպով խաղնում
է ժողովրդականաց լսելիքը: Տէր իմ այդ ինչ ան-
ձուռնի երեւոյցութիւն է. ակասու չէ միթէ մա-
նակներին, որոնց զուտ և թարմ ձայները ի զուր
կաշկանդվում են: Երեւակայեցէք ձեզ 10—15-ից
աւելի աշակերտներ, որոնք բոլորն էլ միաբերան
երգում են անտանելի ունիսօմով, ուր, յայտնի
բան է, անհնարին է որոնել ակկորդներ չնորաչ-
նակութիւնը: Տարակոյս չունեմ, որ արժանապա-
տիւ տեղ հայրը, նախանձանդիր լինելով մեր
եկեղեցու պայծառութեան, ձրի տոնածնել է իր
վրա երեւոյթի խմբի ղեկավարութիւնը և եթէ նո-
րա զովելի եւանդը, ինչպէս աւօրեայ փոքր մեզ
ցոյց է տալիս, չը կարողացաւ մինչև այժմ բարի
արդասեաց հասնել, մեղաւորը նա չէ: Ի նկատի
ունելով այս տխուր իրողութիւնը, կարծում եմ,
որ Մոսկովայի յարգելի հայ հասարակութեան պար-
տականութիւնը պիտի լինի այսուհետեւ յայտնել
տեղ հօր իր շնորհակալքը և մասամբ թեթեւաց-
նել նորա ծանր բեռը. կամիմ ասել որ անհրա-
ժեշտ է հրաւիրել մի ուրիշ, աւելի հմուտ և ձայ-
նադրութեան վարժ ուսուցիչ, որ կարողանայ կազ-
մակերպել ու ղեկավարել երեւոյթի խումբը եկե-
ղեցում: Այս գործը հեշտութեամբ կարող է կա-
տարել մեր ունեւոր հասարակութիւնը, որ բարե-
պաշտ և իր ազգային եկեղեցուն հաւատարմի ժո-
ղովրդի անունն է վայելում. հարկաւոր է միայն
կամք և բարի ցանկութիւն: Ուսուցիչն էլ հեռու
չէ մեզանից, նա ապրում է Ս. Պետրոսբուրգում և
նորա անունն է Մակար Լիմանեանց: Երիտասար-
դը շատ հմուտ է ձայնադրութեան և ինչպէս հա-
զորեցին ինձ նորերումս, հանգուցեալ կաթո-
ղիկոսը նորան ուղարկել է Մոսկովա իրեն ուսու-
ցիչ ձայնադրութեան ցանկադրողների համար: Մեր
կողմից համարձակ իրաւունք ունենք պնդելու, որ
պ. Լիմանեանցի համար այստեղ, եկեղեցում գոր-

բեզ, թէպէտ և դիտեմ, որ դու կը բարկանաս
ինձ վրա. դու անշուշտ կասես, որ ես խիստ հե-
ռու գնացի: Նոր բաներ վաշտելը շատ կոպիտ
է և ամեն դէպքում տանջում է անասուններին,
շատ անգամ ես ստիպված էի լինում նկատու-
ղութիւններ անել նրան: Այժմ նա գտել է իրան
համար մի բաղէ և պահում է նրան վանդակում
հացաբարոցի մէջ: Չես իշխում դու ամբարանոցի
զանքի վրա գտնված ճանդուկի բռնը, որը մեզ
այնպէս յաճախ դուրսնայնում էր: Եւ այդպէս,
նորերումս ես զալիս եմ այնտեղ և տեսնում եմ,
որ բռնը դատարկված է: Յայտնվում է, որ վա-
տեքը հանել է բնից փոքրիկ թռչնաձագերին և
տուել է իր բաղէին: Նրբ եւ կամեցայ հանդիմ
այդ բանի մէջ, եկայ փուռը և այն ժամանակ
ինքս տեսայ խեղճ զոհերի փտորկները ղեղակեր
թռչնի վանդակի մօտ: Ես չը կարողացայ բար-
կութիւնս զսպել և սկսեցի իմ մարտկով խիղի
այդ անպիտանին և մօրակեցի նրան այնքան, մին-
չև որ արւուն երեւցաւ. նրա դէմքի վրա, այժմ
նա իր տեսքով նման է վազրին, բայց և այնպէս
բոլորովին հանդարտ է: Գէնդրիկը ասում է, որ
նա կամենում է զանգաւորել քեզ: Եթէ դու կար-
ծում ես, որ ես մեղաւոր եմ, այն ժամանակ հայ-
հայի ինձ որքան ուղում ես, եւ ամեն բան կը
համբերեմ, բայց նրա մօտ ինձ նկատողութիւն-
ներ մի անի, այդ պէտք չէ անել:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԲԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
յայտնում է, որ ներկայ յունիսի 9-ին ե-
ղած հրդեհի ժամանակ վարչութեան բնա-
կարանում կորցրած են հետևեալ բեկախա-
ներ՝ ՖԱՆՏՈՆՆԵՐԻ № № 411, 412, 416,
417, 420, 421, 421, 426, 429, 431,
432, 436, 437, 438, 439, 443, 444,
446, 449, 451, 452, 454, 455, 460,
461 462, 463 464, 465, 466, 467, 471,
472, 478, 486 487, 488, 489, 490,
494, 499: ԲԱՅ ԿԱՌՔԵՐԻ՝ № № 607,
609, 610, 612, 613 614, 615, 616,
619, 620, 621, 623, 626, 629, 627,
628, 630, 631, 633, 640, 642, 643,
644, 645, 657, 658, 659, 660, 671,
672, 676, 681, 684, 685, 687, 690,
691, 692, 694, 696 697, 693 և 699:
ԲԵՌՆԱԿԻ ԿԱՌՔԵՐԻ՝ № 542, 554, 562,
563, 564, 567, 576, 584, 585, 586,
588, 590, 595, 596, 609, 614, 615,
617, 618, 620, 622, 623, 624, 629, 630
633, 634, 643, 645, 647, 651, 652,
654, 655, 666, 667, 668, 677, 678,
680, 681, 682, 684, 685, 688, 693,
694, 700, 701, 719, 720, 724, 725,
726, 731, 732, 738, 739, 740, 742,
743, 744, 746, 762, 774, 775, 776,
778, 780, 785, 787, 794, 796, 797,
799, 808, 810, 811, 812, 817, 818,
819, 820, 826, 822, 827, 829, 833,
843, 744, 845, 846, 847, 848, 853,
860, 861, 871, 875, 820, 821, 822,
827, 829, 833, 843, 844, 845, 846,
847, 848, 853, 860, 861, 871, 875,
878, 880, 884, 885, 886, 888, 889,
890, 891, 899, 901, 902, 903, 904,
905, 906, 906, 907, 911, 912, 914,
916, 917, 924, 921, 922, 923, 924,
925, 926, 927, 929, 932, 939 940,
949, 951, 953, 954, 957, 959, 961,
962, 963, 965, 967, 968, 969, 970,
971, 973, 975, 978, 979, 985, 990,
996, 993, 991, 997, 998 և խնդրում է
այդ բեկախները գտնողներին հասցնել
նրանց վարչութեանը: Մի և նոյն ժամա-
նակ նախագործադրում է, որ այն անձինք,
որոնք կը ծածկեն գրանց գատաւանի
կենթարկվեն օրենքների հետևանքին:
1—1

ԳԼՕԲՈՒՍԻ ԳՐԻՉՆԵՐ

Արձնյով կարելի է գրել ամենակապիտ
թղթի վրա:
Միակ գործակա
ԼԻԱԿԱՆ Խ
տեղը կան ամեն
րի համար մեծ
ԳՐԻՉՆԵՐ
էժան քան թէ
նոյնպէս ԹԱՆԱԲ,
անր, գմուռ, ՄԱ
րիչներ, պենայ,
ներ, ծխախոտի
ներ, ածելիք, ս
ներ, ԲԱՋԱԿՈՒՆ
րարկու կախուռ
ՏԻՆԵՐ, վաղաօրի
լուծիւն ԱՆԳ-
ԱՆՈՒԹ: Նոյն
տեսակ ձեռագրե-
քանակութեամբ
ամեն ձեռի 25%
ուրիշ տեղ: Կա-
թոլիկ, տեսակ-
ՏԻՆԵՐ, քարեզ-
ԳՐՁԱԿՈՒ, քաղ-
ամաններ, ՄԿՐԱՏ-
րոցներ, խալիչա-
ՄԱՀԱԿԱՆ, վեճ
համար իրեր, ԳՕ-
ներ, ՄԱՏՈՒՅԱ-
ԲԱՆՆԵՐ, բրիտանական մետաղի իրեր, ԼԱՊ-
ՏԵՐՆԵՐ, գզալներ, ԲԱԺԱԿՆԵՐ, ջրամաններ,
երես լուսնալու ամաններ, Ֆիլաթ, կրան,
շվոցներ, այգու մկրատներ, շորի շէտակա,
գլխի, երկաթե թելերից, ձեռ համար: Մա-
կենաօջներ: Բժշկական թուղթ փատերկրոգե-
տի համար և այլն և այլն:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹ:
27—100

ԲԱԳՈՒՄՑ ԵՐԱԹՈՒՂՈՒ ՆԻՐՔԵՐԻ ԳԼՏԱ-
ւոր պահեստի մէջ Թիֆլիսի կայարանի մօտ
ներկայ յունիսի 23, 24 և 25-ին առաւօ-
տեան 10 ժամից կը ծախվեն երկաթուղու
կառուցմանից մնացած փայտեղէն նիւթերը,
զործիքներ և փայտէ երեք ծածկոցները
քանդելու համար:
1—3

ԷՋՄԻՍԵՐԱՅ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՀԻՆԳԵՐՈՐԳ ԿԱ-
ստան ԱՇԱԿԵՐՑ ցանկանում է գտնել
ուշենալ ընտանիքում և պարագել երե-
խանց հետ, պատրաստել հայոց միջնակարգ
գալոցները: համաձայն է ամարանոց գնալ:
հասցէն խմբագրատուն կամ Կովկասեան
գրաւորձառանոց:
3—3

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս Ի

ԱՌՆԵՏՐԱԿԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

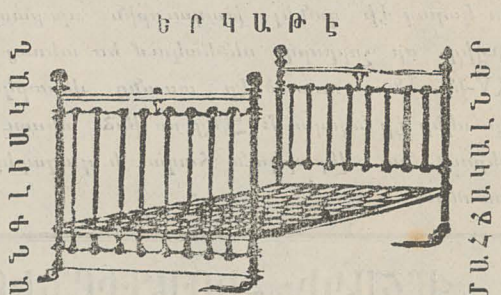
յայտնում է հասարակութեան գիտութեանը, որ
վարչութիւնը, այն հրդեհից յետոյ, որ պատահել
է իր նախկին բնակարանում, Աղաբալուի տանը,
Սօրոյական փողոցում, տեղափոխվելու ԱՐԿՐՈՒ-
ՆՈՒ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ, Գօրցօլի փողոցի վրա և
գտնվում է այժմ Գալլերիում № 146:
3—3

«ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԵՐԵՆ ԳՐԵՐԻ ՀՐԱՏԱՐԱ-
ԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ»

Հրատարակութեամբ լոյս տեսաւ և վաճառ-
վում է Թիֆլիսի հայ-գրաւորձառների մօտ
ընտրի մատենագիրը՝

«ԱԳԱՐԱՆԳԵՂՈՍԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ»

524 երեսից բաղկացած: Գինն է 1 ռուբլի:
Օտարաբաղադրացի կարող են դիմել նա և
վարչութեան գրասենակը, այս հասցեով՝
Въ Правленіе Тифлискаго общества изда-
нія армянскихъ книгъ. Фрейлинская ули-
ца, домъ С. Корганова, № 4.

Մի հոգի համար 8 ռուբլուց, եր-
կու հոգու համար 14 ռ., մահիճներ
ծովային խոտով լցված 6—9 ռ. ԱՆԳ-
ԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԻՋ:
Նոյն տեղը մեծ քանակութեամբ ԱՄԱՆ-
ՆԵՐ, զանախներ պատառաքաններ և
երկաթե ԳՐԻՉՆԵՐ, կողպէքներ, թելի,
աղամարդկերանց և կանանց ԹԱՄԲԵՐ,
մատուցարաններ, ԿԼԵՕԿԱՆ, բէզոյլեր-
ներ, ՀՐԱՑԱՆՆԵՐ, ալբոմներ, կոնֆեկտ-
ներ, ԹԵՅ 1-ին հունձի և այլն 25%
աւելի լաւ և էժան քան թէ ուրիշ
տեղ:
65—100

ԷԺԱՆ ԾԱԽՎՈՒՄ ԵՆ ամառ-
այ ՎԵՌԱՐԿՈՒՆԵՐ 4 ռ., 5,000 թէյ բա-
ժաներ 25 կ., 6,000 զանակալներ և
պատառաքանքանակներ 10 կ., 3,000
սոսպ անդլիական փոստային թուղթ 1 ռ.
20 կ. մինչև 4 ռ. 40 կ. (ամենալաւ տե-
սակը): ԹԻՅԻ ահագին քանակութիւն
1-ին հունձի 1 ռ. մինչև 2 ռ. Փունտը, իս-
կական Ֆուլ-է-Ֆու կշիռը ԱՌԱՆՑ ԹՂԹԻ:
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ մէջ
նոյն տեղը ջրամաններ շատ էժան:
4—10

ՆԱԽԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ և ԱՌՆԵՏՐԻ ՌՈՒՍԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒ-
ԹԻՒՆԸ

Ամեն շաբաթ շոգենաւեր են շրջում ԲԱՌՈՒՄԻ, Օդէսայի, և Կ. Պոլսի մէջ:
ԲԱՌՈՒՄԻՑ ՕԳԵՍՍԱՆ երեքշաբթի և հինգշաբթի 8 ժ. երեկ. 1-ինը մանկուղ Սու-
խում, 2-րդը Նոյնօրսիսիս:
Շաբաթ շրջանակով մանուկ է բոլոր նաւահանգիստները: Կիրակի 8 ժ. երեկ.
Կ. Պոլսի:
ՕԴԵՍՍԱՅԻՑ ԲԱՌՈՒՄ ԴԱԼԻՍ է երկուշաբթի առաւօտ և երեքշաբթի երեկ. ուղիղ
ըէ յոսով:
Ուրբաթ գիշերը և երեքշ. գիշերը շրջանակով: Շաբաթ առաւօտ Կ. Պոլսից:
ՓՕԹԻՑ ԲԱՌՈՒՄ ուրբաթ—շրջանակի նաւեր, կիրակի շրջանակի նաւեր արտասահ-
մանի:
ԲԱՌՈՒՄԻՑ ՓՕԹԻ Շաբաթ արտասահմանի գծի շոգենաւի գալուց յետոյ:
Երկուշաբթի Կովկասեան ուղիղ շոգենաւի գալուց յետոյ:
Թիֆլիսի գործակալութիւնը գտնվում է Արծրունու գալերէ յում Գօրցօլայա փողոց
№ 148:
Վերականգնեցնող ՄԱԿ-ՄԱՍ-
ՏԵՐ, մազերը ամրացնող և նրանց
ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ վերադար-
ձնող: Գինը 2 ռ. շիշը, ՓՈՍՏԱ-
ՅՈՎ ուղարկված 2 ռ. 49 կոպ.
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ մէջ

Մի և նոյն տեղը ԽԻՆԱՅԻ
ԻԻՂ, մազերը ամրացնող հա-
մար, 1 ռ. ամանը և վրձին գլխա-
ցուի գէմ, ՏՈՒԱԼԻՏԻ ՍԱ-
ՊՈՆ և հոտաւէտ ջրեր և այլն:
25—100

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ԱՌՆԵՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ՄԱՆԻ
ԲԱՌՈՒՄ, ՏՈՒՆ ԹԱՅԻՐՈՎԻ

Մեծ քանակութեամբ ապրանքների պահեստ և վաճառատուն, ուր գտնվում են մեծ
քանակութեամբ ամեն տեսակ կոշիկներ-ոտնամաններ, գուլպա-չուլքեր, հոլանդներ-
դոնտիկներ, հագուստներ տղամարդի և կանանց, աղուկներ-բաղադրիչ, Կովկասի ձա-
շակով շապիկներ, ժամացույցներ, ոսկէ և արծաթէ: Ամեն տեսակ սպիտակեղէններ (շուշե-
ղէն), որպէս են ստաքաններ, վագեր և այլն: Նոյնպէս և զանախներ, պատառաքաններ,
գզալներ Ֆարբիկից և հասարակ տեսակներից, կոճակներ, քաղանկէն, գլ-
խալներ և այլն և այլն ամեն ապրանքից գտնվում են մեծ քանակութեամբ շատ տե-
սակներով: Ծախվում են Ֆարբիկի գնով և առանց աւելցուլի (безъ-запроса): Բնու-
նում է պատուէրների օտարաբաղադրներից ամեն տեսակ ապրանքների:
Հասցէն БАТУМЪ, Мани, д. Таирова.
ՄԱՆԻ

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ 1883/84 թ. (ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ)

„Վ Ա Ր Թ Ա Ր Ա Ն“

Մանկավարժական ամսագիրը կը հրատարակուի նոյն դիրքով, նոյն ուղղութեամբ, նոյն ծրա-
գրով և նոյն աշխատակիցների գործակցութեամբ:

Վ մ ս ա գ Ր ի ս ծ Ր ա գ Ր Ր Ր

- ա. Ազգիս վեհափառ Հայրապետի և թեմական վերատեսուչների կարգադրութիւնների
աղագային ուսումնարանների վերաբերութեամբ:
- բ. ՄԱՆԿԱՎԱՐԹԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ—յօդուածներ մանկավարժական բովանդակութեամբ:
- գ. ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ—յօդուածներ աղագային պատմութեան, աշխարհագրութեան,
գրականութեան, տոհմագրութեան և լեզուի վերաբերութեամբ:
- դ. ՄԱՏԵՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ—քննական յօդուածներ դասագրքերի և մանկական ընթերցա-
նութեան գրքերի:
- ե. ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼԻ—զանազան տեղեկութիւններ ուսումնարանական կեանքից:
- զ. ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ—վեպեր, գրոցներ և այլն, մանկական ընթերցանութեան
համար:
- է. Հանդուկներ, խնդիրներ և խաղեր մանկանց համար:
- Բ. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Բաժանորդների թիւը աւելանալուն պէս, ամսագրի շրջանը կընդլայնենք:
Տարեկան բաժանորդագինն է 5 ռուբլի կանխիկ վճարելով: Սակայն խմբագրութիւնն ի
նկատի առնելով ուսուցիչների և առհասարակ աղագային պաշտօնեաների մեծ մասի նիւթա-
կան անապահով դրութիւնը, և զոցա գործը դիւրացնելու համար որոշել է, որ նոյն ստա-
րագրութիւն մինչև Օգոստոսի 15-ը վճարեն 2 ռուբլի. Նոյեմբերին 2 ռ. և Փետրուարին
1 ռ.:

Տարին սկսվում է Օգոստոսին և վերջանում Մայիսին, տարին հրատարակելով տասը
տետարակ:

Թիֆլիզում ստորագրուել կարելի է խմբագրատանը (Երևանեան հրապարակ, ուսաց
սեմինարիայի հանդէպ, տուն № 20 Միլիմանեանցի) և պ. Եփրեմ Կատուրեանի լամպային
մագալինում: Օտարաբաղադրացի դիմում են այս հասցեով՝ Въ Тифлисъ, Въ Редацію
педагогическаго журнала «Варжаранъ». Эриванская площадь, противъ русской Семи-
наріи, № 20 домъ Мириманова. Իսկ արտասահմանից՝ Tiflis (Caucase), Rédaction du
journal pédagogique „Varjaran“.

ԽՄԲԱԳԻՐ-ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ՝ ՆԻԿՈԼԱՅՈՍ ԽՈՍՐՈՎԵԱՆ:

2—10

ԳԱԼԵՐԵԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ ԳՎՐՅՈՎԱՅԱ ՓՈԴՈՑ

ՊԱՀԵՍ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԲՆԵՐԻ № 144.

СКЛАДЪ ЕВРОПЕЙСКИХЪ ТОВАРОВЪ

№ 144, ГАЛЛЕРЕЯ АРЦРУНИ

Ծախվում են. մեծ քանակութեամբ և խիստ էժան, վիեննայի ԹՈՆԵԹ ֆաբ-
րիկայի ՄԵԲԵԼԻ ամեն տեսակ, նոյնպէս ՈՍԿԵԾՈՒ ՇՐՁԱՆԱԿՆԵՐ հայկիկների հա-
մար և ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ, լուսանկարների համար ԱԼԲՈՒՄԻ թուղթ, Բէլգիայի ԱՊԱԿԻ-
ՆԵՐ պատուհանների համար, ամեն տեսակի, նոյնպէս ՄԱՐՄԱՐԻՈՆ քար, ԹԻՒ-
ՋԵԱՅ ԱՄԱՆՆԵՐ էմպոլի ՆԻՐՔԱԹ ԳԱՐԺԱՆ, ՈՍԿԻ և ուրիշ շատ ապրանքներ: